

Kortversion av rapport: En kompetent handel, Omställning och kompetensförsörjning i handeln.

Handelsbranschen utvecklas i snabb takt, framför allt genom teknikutveckling och digitalisering. Men det är brist på kompetent arbetskraft, vilket påverkar företagets möjlighet att rekrytera. Samtidigt är tillgången på kompetensutbildning låg. Det största problemet är dock arbetsvillkoren – otrygga anställningar och brist på utvecklingsmöjligheter leder till att så många som en tredjedel av alla butiksanställda lämnar branschen varje år.

Om kompetens ska stanna kvar i handeln och arbetsgivare ska lyckas attrahera rätt arbetskraft krävs rejäla satsningar på de anställda och på villkoren i branschen.

Rapporten *En kompetent handel, Omställning och kompetensförsörjning i handeln* bygger dels på en undersökning riktad till Handels medlemmar utförd av Novus, dels på statistik från SCB, Statistiska Centralbyrån. I undersökningarna ställdes frågor om kompetensutbildning, vidareutbildning och om hur de anställda själva ser på sin framtid i detaljhandeln och partihandeln.

Endast hälften har fått utbildning senaste året

Undersökningarna visar att tillgången på kompetensutveckling på handelns arbetsplatser är låg. Endast hälften av de anställda har fått någon typ av personalutbildning under det senaste året.

Majoriteten av deltagarna i undersökningen, 67 procent, anser att den kompetensutbildning de får via sina arbetsgivare inte är tillräcklig. Nära hälften uppger att de vill ha mer kompetensutveckling för att klara sina nuvarande arbetsuppgifter bättre. Något färre, 42 procent, vill ha utbildning för att kunna avancera på arbetsplatsen eller i branschen.

Andelen som fått utbildning på betald arbetstid skiljer sig åt inom handeln. Anställda i partihandeln (lager) får i genomsnitt mer utbildning än anställda i detaljhandeln. Tjänstemän får mer än arbetare. De som jobbar heltid får mer än andra anställda. De som har en visstidsanställning eller jobbar på deltid får klart minst utbildning. Minst utbildning har gruppen deltidsanställda butiksarbetare fått.

Dagens utbildning har stora brister

Handels undersökning visar även att det finns brister i utbud och innehåll i de utbildningar som ges. Anställda tycker att de inte får tillräckligt med utbildning i ny teknik och nya arbetsmetoder för att kunna hänga med i utvecklingen och sköta sitt jobb på ett tillfredsställande sätt. Exempel-

vis vill butiksanställda ha utbildning i miljö- och hållbarhetsfrågor, nya arbetsmetoder och ny teknik i mycket högra grad än vad som ges idag. Lageranställda vill ha utbildning i miljö- och hållbarhetsfrågor, i logistik, säkerhet och produkt/varukunskap i mycket högre grad än vad som ges idag.

Både i butik och på lager fokuserar utbildningarna på arbetsplatspecifik kunskap och satsningar på mer långsiktig kunskap saknas.

Bättre villkor skulle öka kompetensen i handeln

Många handelsanställda trivs med sina jobb och ser handeln som en rolig och spännande bransch. Ändå är personalomsättningen hög i branschen. Var tredje butiksanställd slutar varje år. Nära hälften av de medlemmar under 30 år som deltagit i Handels undersökning säger att de planerar att byta bransch i framtiden. Den främsta anledningen till detta är dåliga arbetsvillkor, därefter kommer för lite kompetensutveckling och dålig arbetsmiljö/för stressigt.

Slutsatsen i rapporten är att bättre villkor skulle göra att många fler än idag ser en framtid i handeln och stannar kvar i branschen.

Bättre förutsättningar krävs för yrkesväxling och omställning till nytt jobb

Under ett långt yrkesliv är det naturligt att vilja byta jobb eller bransch och att vidareutbilda sig kontinuerligt. Men tre av fyra handelsmedlemmar som tror sig behöva vidareutbildning i framtiden ser olika hinder. Det vanligaste är att det är svårt att kombinera jobb med studier, att det är svårt att försörja sig under studietiden och att man inte vet vilken utbildning man ska välja.

Handels undersökning visar att möjligheten att yrkesväxla mitt i livet behöver bli mycket bättre. Det saknas vägledning kring detta för yrkesverksamma, dagens studiestödssystem är inte anpassat för dem som jobbar och utbildningssystemet förutsätter ofta heltidsstudier. Allt detta måste förändras.

Även omställningsstödet, som riktar sig till dem som blivit uppsagda, måste förbättras. Idag gör kvalifikationskraven att många av handels anställda inte kan få omställningsstöd från Trygghetsfonden (TSL), eftersom kravet för att få det bland annat är tillsvidareanställning och anställningskontrakt om minst 16 timmar i veckan.

